

SE2024100: โครงการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตำบลท่าพญา อำเภอปากพนัง (งบประมาณ 15,000 บาท)

- ผู้รับผิดชอบ
1. ผศ. กำไล สมรักษ์
 2. ผศ. ดร. ธนวรรณ สงประเสริฐ
 3. ผศ. จันทร์จรรย์ ถือทอง

สถานการณ์ประชากรในประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากสถิติ พ.ศ. 2566 ประเทศไทย มีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 20.08 ของประชากรทั้งหมด และพบว่า ร้อยละ 12.20 ของผู้สูงอายุอยู่ตามลำพัง ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งเกิดปัญหาทางสุขภาพได้ เนื่องด้วยภาวะทางร่างกายของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ความสามารถด้านต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องพึ่งพา และต้องได้รับการดูแลจากผู้ดูแล และครอบครัวมากขึ้น การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวัดสระ การคัดกรองสุขภาพของผู้สูงอายุ หมู่ที่ 1, 3, 5, 8 และ 9 ตำบลท่าพญา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 395 คน พบว่ามีผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการมองเห็น ร้อยละ 25 มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาการเคลื่อนไหว ร้อยละ 22 และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง ร้อยละ 25 การประเมินประเมินคัดกรองความสามารถในการดำเนินชีวิตหรือกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) พบมีผู้สูงอายุที่ต้องมีภาวะติดเตียง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.02) และมีภาวะพึ่งพา ปานกลางถึงรุนแรงหรือภาวะติดบ้าน จำนวน 23 คน (ร้อยละ 5.83) โดยพบว่ามีผู้สูงอายุในชุมชน ร้อยละ 80 ต้องอยู่บ้านเพียงลำพังโดยเฉพาะในเวลากลางวัน เนื่องจากบุตรหลานไปโรงเรียนและไปทำงาน

การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี ถือเป็นภารกิจของหน่วยงานด้านสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ คือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร่วมกับภาคีเครือข่าย ตำบลท่าพญา อำเภอปากพนังจึงดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การดำเนินงานประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการด้านสุขภาพ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพันธกิจ ผลลัพธ์ และเป้าหมายการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงาน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้แก่แกนนำชุมชน อสม ผู้ดูแล ครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเพื่อช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น และสร้างความต่อเนื่องในการดูแลผู้สูงอายุภายใต้กรอบที่ยั่งยืนต่อไป

กระบวนการดำเนินการประกอบด้วย 1. พัฒนาข้อเสนอโครงการ คัดกรองสถานการณ์ปัญหา และความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ 2. วิเคราะห์ผลการประเมินภาวะสุขภาพ จัดเวทีร่วมกับภาคีที่

เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอข้อมูล 3.ร่วมออกแบบการแก้ไขปัญหาสุขภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวัน และทักษะ อสม. ผู้ดูแล ในการประเมินและส่งเสริมผู้สูงอายุให้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันดีขึ้น โดยมีภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการ 4.ติดตามผลการดำเนินงาน และสรุปผลโครงการ

ผลลัพธ์การดำเนินการ 1.เกิดคณะทำงาน 25 คน ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการโครงการ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน ประกอบด้วย อสม. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ดูแล ฯลฯ 2.ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง จำนวน 33 คน สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ดีขึ้น 3. ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 (26 คน) มีค่าคะแนนกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) เพิ่มขึ้น 4. เกิดแกนนำสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 มีทักษะในการประเมินและส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) 5. กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ ร้อยละ 96 6.เกิดภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ อย่างน้อย 4 ภาคี